

KUPUJTE VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglaš v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

KUPUJTE VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVIII.—LETO XXVIII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK) MARCH 5, 1945

STEVILKA (NUMBER) 52

Amerikanci stoje pred Koelnom; nemška obramba je razklana

Deveta armada vdrla v predmestje Duisburg; "Koeln je naš, kadar je naša volja," se glasi poročilo

PARIZ, ponedeljek, 5. marca. — Prva deveta armada je danes manj kot dve milj od Koelna, medtem ko ostale zavezniške sile drobijo ostali nemški odpor na 75 milj dolgi fronti ob Reni, o kateri se poroča iz nemških virov, da so jo Amerikanci že poskusili prekoračiti.

"Mesto Koeln je naše, kadar je naša volja," se glasi poročilo reporterja Howarda Cowana, ki se nahaja s prvo ameriško armado. "O tem ne more biti nobenega dvoma, kajti pred rensko metropolo, ki se nahaja pod stalnim ognjem, se je napravila silna moč ameriških divizij, ki druga za drugo zavzemajo svoje pozicije na obronkih mesta."

Bežala nemška sila razklana na dvoje

Ameriške sile, katere so prodrle do Rene severno od Koelna, so razklale nemške obrambne sile na dvoje. Ena nemška kolona se nahaja samo nekaj sto seženjev od predmestja Loevenich, ki leži eno miljo in pol od mestne meje.

Berlinski radio je poročal, da so ameriški tanki skušali prekoračiti Reno v Duesseldorf, južno od nekega mosta, katerega so Nemci preje pognali v zrak, kakor tudi v bližini uničili sloviti Hitlerjev most v Urdingenu.

Zavezniški viri nemškega poročila niso potrdili.

Patrola prekoračila Reno, potem pa se umaknila

Korespondent Hal Boyne od "Associated Press" poroča, da so ameriške patrole snoči pri 1.400 čevljev dolgega mostu v Urdingenu, potem pa so se vrzeli malo poprej kot so Nemci razstrelili na tisoče ton dinamita in most totalno uničili.

Možno je, da je to poročilo vir nemške radijske objave.

Velikost nemškega poloma in panika, s katero se umikajo par dni, predpo se bo vedelo, kdaj je sovražnik s posebnim organizirani odpor na vzhodnem bregu Rene in preprečiti zavezniškim silam udariti preko reke.

Kako je v zasedenem mestu Dueren

DUEREN.—(ONA).—Zavezniška vojaška vlada je poslala v to zasedeno mesto oddelek 50 mož, katerim je poverjena skrb, da vladajo nad mestom. Načelnik oddelka, ki je prispel v mesto obnemem z onimi vojaškimi oddelki, ki so morali zadušiti zadnji nemški odpor, je le s težavo našel dovolj nepoškodovanih prostorov v mestu, da bo zadoščevalo za zavezniško vladovino. Kar pa se tiče civilnega prebivalstva, kateremu naj vlada, je naletel na štiri osebe, ki so prilezle na dnevno luč iz nepopisnega totalnega uničenja. Vse je porušeno. Niti kamna ni več na kamenu.

Ujetniki trde, da se nahaja pod razvalinami na tisoče mrtvih, toda to so najbrže bajke. Dejstvo je pa, da je Dueren, ki je štel med najbogatejša nemška mesta, popolnoma porušen.

Ameriška deveta in kanadska prva armada drobijo ostane treh nemških armad, ki so v bogo preko Rene. "Sovražni fronta na dotičnem sektorju na zapadni strani Rene se je skrčila na 10 milj.

Civilisti v predmestjih Koelna so potrpežljivo čakali v kletih in zakloniščih, dokler niso pa so prilezli s čulami na dan in se predali. Na enak način so se predajali tudi člani "Volkssturma" razen da so čakali, dokler ni v njih smer padel strel.

"Bilo je smešno, da bi mogli

Rojak v Egiptu išče brate v Clevelandu

"Enakopravnost" je prejela pismo od Jožefa Vrh, ki se nahaja v begunskem taboru v Egiptu, v katerem prosi, da se mu pomaga najti dvojce bratov, ki se nahajata v Clevelandu. Kot razvidno iz pisma, je pisec doma iz Dolenjega Zemuna pri Ilirski Bistrici, in je star 46 let. Prvo ime bratov je Ivan in Anton. Ivan je sedaj star 67 let in je šel z doma leta 1913, Anton pa je 49 let star in je odšel v Ameriko leta 1914.

Jožef Vrh poroča, da je z doma že 30 mesecev. Prvotno je bil odveden v internacijo v Italiji, od tam pa je bil poslan v jugoslovansko begunsko taborišče. Njegov naslov je: Jožef Vrh, 42296, Jugoslav Refugee Camp 3, M. E. F., El Shatt, Egypt.

POLITIČNI UJETNIKI V GORICI OSVOBJENI

WASHINGTON. — Urad za vojne informacije je ujel radijsko oddajo postaje "svobodna Jugoslavija", v kateri se poroča, da so partizanske čete nedavno vdrla v Gorico, kjer so osvobodile več političnih ujetnikov. Tekom napada so bili ubiti trije nemški častniki, 10 pa jih je bilo ranjenih.

POPRAVEK

Mrs. Mary Belaj, soproga Frank Belaja, trgovca z moško opravno na 6202 St. Clair Ave., se nahaja v Mt. Sinai bolnišnici, ne v Glenville bolnišnici kot je bilo poročano v soboto.

Finska je sedaj v vojni z Nemci; Rusi dobijo baze

LONDON, 3. marca. — Nocoj je Finska formalno napovedala vojno Nemčiji in se s tem pridružila rastoči listi bivših osiščnih satelitov, ki so se vpričo rastoče stiske Nemčije obrnili proti Hitlerju.

Finci so bili dejansko v boju z Nemci izza 19. septembra, ko je Finska sklenila primerje z Rusijo, toda ves njihov napor je šel za tem, da se deželo očisti nemških čet.

Nocoj je finska vlada naznanila, da vojno stanje z Nemčijo obstoji izza 15. septembra, 1944, ko so nemške čete napadle mali otok Hogland ob finski obali. Deklaracija pravi, da se operacije proti Nemcem v severni Finski nadaljujejo.

Londonski opazovalci pravijo, da formalna deklaracija vojne pomeni, da bo Rdeča vojska sedaj lahko rabila finske baze in da je to brez dvoma pomemben korak v ofenzivi za odrezanje nemških čet na vzhodu, zlasti v Vzhodni Prusiji.

Deklica padla s porča v tretjem nadstropju

Ko je v soboto 15-letna Frances Dropik prinesla smeti na porč v tretjem nadstropju, da jih vrže v tam se nahajajočo posodo, se je naslonila na ograjo, katera se je podala, naktar je deklica padla na dvo-rišče, pri čemur je dobila težke poškodbe. Nesreča se je zgodila v apartament hiši na 1512 E. 71 St. Deklica se nahaja v Mt. Sinai bolnišnici v resnem stanju.

REDNA SEJA

Članicam podr. št. 14 SZZ se naznanja, da se jutri, 6. marca vrši redna mesečna seja, ki bo zelo važna. Po seji se vrši zabava za članice, katerih rojstni dnevi so bili v januarju, februarju in marcu. Vabi se vse na udeležbo.

Vesti z bojišč

Umrl - ranjeni - ujeti

PFC. JOHN M. PRUDISH

Mrs. Helen Prudish, 555 E. 128 St., je prejela od vojnega departamenta obvestilo, da je njen soprog, Pfc. John M. Prudish umrl v vojaški bolnišnici v Angliji na 16. junija 1944, en dan potem, ko je bil v bitki v Franciji ranjen. Prvotno je bila obveščena, da je pogrešan. Glasom poročila, je bil pokopan na nekem pokopališču v Angliji.

Pokojni, ki je sin obče poznane družine, Mr. in Mrs. John Prudish, st., ki so prejnjše čase živeli v Collinwoodu, sedaj pa nekaj let v Willoughby, Ohio, je bil 32 let star. K vojakom je bil vpoklican 18. marca 1943 in svoje bazično treningo je prejel v Camp Hood, Tex. Gradual je iz Collinwood High šole in delal je pri Euclid Rd. Machinery Co. Dodeljen je bil k 294. oddelku inženirjev in preko morja je bil poslan v januarju 1944.

Poleg soproge in staršev zapuščala hčerko Diane Marie, staro 2½ leta, in dve sestri, Mrs. Pauline Fletcher, 1276 E. 168 St., in Mrs. Marie Bishop, v Baltimore, Md.

IVAN J. MIKLICH

Vojni department je te dni sporočil Mrs. Normi S. Miklich, ki biva na 272 Fenkel Rd. v Chagrin Falls, da je bil njen mož, poročnik Ivan J. Miklich, star 29 let, 27. julija ubit v Franciji. Poprej je bilo poročano, da je med pogrešaniami in eno poročilo pozneje pa je javilo, da se nahaja v Nemčiji kot ujetnik.

Pokojni poročnik, ki je služil pri pehoti, zapuščala starše, Mr. in Mrs. Frank Miklich, ki bivajo na 18509 Shawnee Ave. Pohajal je v Collinwood High šolo ter dovršil State High šolo, pozneje pa je bil dijak na Bowling Green State University. Bil je eden izmed petih bratov, ki se nahajajo pri oborožitvi, in sicer Frank se nahaja pri mornarici na Pacifiku, Louis in Edward v Franciji, August pa v taborišču Kessler Field v državi Mississippi. Poleg tega zapuščala v Clevelandu brata in dve sestri, Mrs. Mary Žagar in Miss Rose Miklich.

Premišljen umor 150 Amerikancev v japonskem jetništvu

LUZON, 3. marca. — Gen. Douglas MacArthur je danes uradno naznanil, da so Japonci v Puerto Princessa na otoku Palawan premišljeno masakrirali 150 ameriških vojni ujetnikov.

Gen. MacArthur je objavil posebno naznanilo, v katerem je rečeno, da se je dobilo dodatno evidenco, ki pokazuje, da so Japonci v jetniškem taboru na otoku Palawa polili ameriške vojne ujetnike z gasolinom, potem pa s streli ali bajoneti pobili one, ki so skušali zbežati.

150 bombnikov enajstič udarilo Tokio

WASHINGTON, 3. marca. — Danes je bilo nad Tokijem 150 ameriških super-bombnikov, ki so vprizorili svoj enajsti napad na tarče v japonski prestolnici.

Napad je bil vprizorjen tekom dneva in je trajal polno uro. Japonski radio je priznal napad, o katerem je poročal, da je povzročil več požarov, katere pa se je spravilo pod kontrolo.

MAKE EVERY PAY DAY BOND DAY

Rdeča vojska je v Baltiku zajela v pasti 200 tisoč nacijev

Dve ruski armadi prodrli do baltiške obale v Pomeraniji; Rdeča vojska stoji samo 14 milj od Stettina

LONDON, ponedeljek, 5. marca. — Rdeča vojska je včeraj v novem senzacijskem udaru, ki jo je ponesel 62 milj daleč proti severu, prodrla do Baltika pri Kolbergu, s čemur je bila vzhodna Pomeranija razkosana na tri kose, in obenem je bilo kakih 200,000 nemških vojakov zajetih v pasti v eni največjih dvojnih obkoljevalnih operacij, kar jih pomni ta vojna.

Rusi so istočasno napadali na loku južno in vzhodno od Stettina, glavne luke za Berlin, medtem ko so druge sovjetske sile prodrle na postojanke 14 milj od omenjenega mesta, obenem pa udarile na 10 milj dolgi fronti ob dolnji Odri ter zavzeli mesto Schwedt.

Spodnje krilo te ofenzive se nahaja 35 milj severovzhodno od Berlina.

Medtem ko so te oklopne formacije skoro popolnoma uničile krilo nemške fronte v Pomeraniji, so druge sovjetske enidine daleč na vzhodu udarile proti Gdanskju, od katerega se nahajajo samo 30 milj, medtem ko so bili v Vzhodni Prusiji ostanki 20 nemških divizij vrženi v 275 kvadratnih milj obsegajočo past južozapadno od Koenigsberga, kjer jih sedaj Rusi sekajo v bojih na nož in z obstreljevanjem sovjetske artilerije.

Veliki vdor Rdeče vojske do Baltike pri Kolbergu je izvršila prva beloruska armada maršala Žukova, ki je pri tem zavzela 600 naseljenih krajev, med katerimi je bilo 10 važnih trdnjavskih postojank.

Senatnega odseka za zunanje zadeve, je podal formalno izjavo, v kateri je označil doseženi sporazum kot "novo Monroe doktrino", za katero stojijo vse ameriške republike namesto same Zed. drž. Rekel je, da je "Čapulteški akt eden največjih državnih dokumentov v zgodovini."

Sporazum ima biti podrejen svetovni varnostni organizaciji, ki bo ustanovljena na konferenci Združenih narodov, ki se snide prihodnji mesec v San Franciscu, in tam se bo tudi določilo, pod kakšnimi okoliščinami se ima rabiti sila za izravnanje sporov, ki bi ogrozili mir zapadne hemisfere, ki bi bil ogrožen bodisi od kake ameriške ali izven-ameriške države.

Sporazum označen kot nova "Monroe doktrina"

Senator Connelly, predsednik senatnega odseka za zunanje zadeve, je podal formalno izjavo, v kateri je označil doseženi sporazum kot "novo Monroe doktrino", za katero stojijo vse ameriške republike namesto same Zed. drž. Rekel je, da je "Čapulteški akt eden največjih državnih dokumentov v zgodovini."

Sporazum ima biti podrejen svetovni varnostni organizaciji, ki bo ustanovljena na konferenci Združenih narodov, ki se snide prihodnji mesec v San Franciscu, in tam se bo tudi določilo, pod kakšnimi okoliščinami se ima rabiti sila za izravnanje sporov, ki bi ogrozili mir zapadne hemisfere, ki bi bil ogrožen bodisi od kake ameriške ali izven-ameriške države.

NEMŠKA DRUŽINA ŠLA V SMRT "RADI SRAMOTE"

NEKJE V NEMČIJI, 3. marca. — Ko so ameriške čete zavzele neki nemški trg, so našle v neki hiši obešeno vso družino, sestoječo iz moža, žene, hčere in družinskega psa. V hiši je bil najden list, na katerem je bilo napisano: "Sramota nemškega poraza je več kot pa nam je mogoče prenesti."

SENATOR MOSES IZ NORTH DAKOTE UMRL

ROCHESTER, Minn. — V Mayo kliniki je danes umrl senator John Moses, star 60 let, demokrat iz North Dakote, ki je v jeseni porazil republikanskega izolacionističnega senatorja Gerald P. Nye-a. Poprej je bil trikrat governor North Dakote in je bil prvi demokrat, ki je bil kdaj izvoljen v omejnjeni državi v senat Zed. drž.

STAVKA V DETROITU JE KONČANA

Delavci v Chrysler tovarni z veliko večino odglasovali, da se takoj vrnejo na delo

DETROIT, 4. marca. — Stavkujoči delavci pri Chrysler korporaciji, katerim je vladni delavski odbor velel, da se vrnejo na delo, so nocoj z ogromno večino glasov odglasovali, da prenehajo s stavko, ki je trajala osem dni ter paralizirala vojno produkcijo v šestih tovarnah, v katerih je zaposlenih 24,000 delavcev.

Stavkarji pri Chryslerju, ki je bila ena izmed dveh velikih stavk v detroitskih okrožjih, ki sta prizadeli 13 tovarn in vrgli z dela skoro 37,000 delavcev, so sklenili, da se vrnejo na delo jutri zjutraj.

V drugi stavki je prizadetih nad 11,000 delavcev pri Briggs Manufacturing Co.

Mike Novak, predsednik lokalne unije št. 3 avtomobilskih delavcev, CIO, ki je popreje vztrajal, da se delavci ne bodo vrnili na delo, dokler Chrysler korporacija ne sprejme nazaj na delo osem odslovljenih mož, je izpolnil obljubo, katero je podal vladnemu odboru v Washingtonu, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da se stavkarji brez odloga vrnejo na delo.

Sporazum za končanje stavke dosežen

WASHINGTON, 3. marca. — Pri zaslišanjih, katera so se vršila pred vladnim delavskim odborom, je bil danes dosežen sporazum za končanje stavke v Chryslerjevi tovarni. Doseženi sporazum določa, da nima kompanija nastopiti z nobenimi šikanami proti stavkarjem, in da se zadeva osmih odslovljenih mož prepusti redni proceduri za izravnanje sličnih sporov.

Vrhovni podpredsednik CIO unije avtomobilskih delavcev, Richard T. Frankenstein, je izjavil pred odborom, da bo vodstvo unije storilo vse, kar je v njeni moči, da bo unija na celi črti izpolnjevala svojo protistavkovno zaobljubo, dokler ne bo končana vojna.

Vesti iz žuljenja ameriških Slovencev

Crowburg, Kans. — V državni bolnišnici v Osawatomiejju je 14. februarja umrla Mary Marso, stara 58 let in doma iz fare Artiče pri Brežicah na Štajerskem. V Ameriki je bila 33 let. Zapuščala moža in hčer, ki živi v Utahu, ter sina v armadi. Pogreb je bil v oskrbi Slovenskega združnega pogrebnege zavoda.

Joliet, Ill. — V Luxemburgu je 20. januarja padel Pfc. Edward J. Rozman, star 26 let. Pri vojakih od junija 1944 in preko morja je bil poslan decembra. Tukaj zapuščala ženo, staršo (Leo Adamič), polbrata, polsestro in dve sestri. — Dne 19. januarja je padel na zapadni fronti Sgt. Edward Horvat, star 25 let in sin družine Martin Horvat. Pri vojakih je bil od junija 1941. Poleg staršev zapuščala tri brate (dva v armadi) in tri sestri.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year - (Za celo leto) \$6.50
For Half Year - (Za pol leta) 3.50
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.00
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year - (Za celo leto) \$7.50
For Half Year - (Za pol leta) 4.00
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.25
For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year - (Za celo leto) \$8.00
For Half Year - (Za pol leta) 4.50
Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Mirko G. Kuhel:

Slovenija v borbi za svobodo

V.

VLOGA CERKVE IN ODNOSAJ PARTIZANOV

V Sloveniji ni mogoče opisati nobene poteze življenja, da se ne bi upošteval vpliv katoliške cerkve. Vsaka vas ima svojo cerkev in če cerkve ne, vsaj kapelico, ki navadno zavzema prominentno mesto na kakem zvišanem prostoru, ali gorici, ali gričku. Razen male izjeme je narod stoodstotno katoliški. Ukoreninjena je med njim starodavna navada, da se šteje čas od enega praznika do drugega, od svetnika do svetnika — po prilikah. Važni in pomembni dogodki ostajajo v spominu ne po datumu mesecev ali dnevov, temveč po praznikih svetnikov. Sosedov fant se je oženil ob sv. Antonu, krava je zlegla dan po sv. Jožefu, stric so si nogo zlomili ob sv. Jakobu, prvi sneg je zapadel ob sv. Martinu itd. Važnost praznika je odvisna od imena svetnika in njegove priljubljenosti in razodeva jo zvonjenje in klenkanje cerkvenih zvonov.

Tudi po razsulu Jugoslavije se v tem ni ničesar spremenilo. Narod in njegova cerkev sta ostala. Tudi ob času okupacije so cerkve dobro obiskane, toda med verniki prevladujejo ženske, otroci in starčki. Moške in fantje so večinoma pri vojaki ali pa raztreseni po Evropi v internaciji ali prisilnem delu.

Če bi zunanji človek kako nedeljo obiskal vaško cerkev, bi opazil med množico tudi precej partizanskih vojakov. Mnogi izmed teh nosijo okrog vratu običajne svetinje in škapulirje in napram veri in cerkvi kažejo polno udanost in spoštovanje.

Osvobodilna fronta v nobenem slučaju ni povzela kakega koraka ali se posluževala propagande, ki bi bila naperjena proti veri ali cerkvi. Samo oni cerkveni predstavniki, duhovniki in klerikalni voditelji, ki so izkoristili svoje pozicije in sodelovali z sovražnikom proti Osvobodilni fronti, so bili pred narodom razkrinkani, postavljeni pred sodnijo in sojeni — ne kot duhovniki, temveč kot Slovenci, ki so postali navadni narodni izdajalci.

V Hinjah v Suhi krajini je vsled špijonaže bil obsojen na smrt župni upravitelj Kern. Pri sodnijski obravnavi je priznal, da je dajal sovražniku informacije o gibanju partizanskih čet ter s tem povzročil bombardiranje in popolno uničenje treh sosednjih vasi. Toda svojo krivdo je zvrčal na svoje predstojnike iz Ljubljane, ki so mu dajali takaka navodila. Sodilo ga je civilno, sodišče in ne vojaški nagli sod.

Med partizani se nahaja kot duhovni vodja in predstojnik vojnih kuratov dr. Metod Mikuž, bivši tajnik ljubljanskega nadškofa Rožmana in škofijski arhivar, ki opravlja med partizani cerkvene obrede pri porokah, pogrebih in krstih. Dasi je opravljen v partizansko uniformo in nosi čepico s simbolično rdečo zvezdo, ne nosi orožja. Čestokrat je že javno poudaril: "Božji služabnik ne rabi orožja." Pristopil je k Osvobodilni fronti, ko je v Ljubljani zapazil kolaboracijo duhovnikov in klerikalcev s sovražnikom. Dasi mu je škof Rožman prepovedal opravljati duhovniške posle med partizani, se ni prestrašil, temveč vztrajal pri "skupni borbi poštenih ljudi proti tujemu in domačemu narodnemu sovražniku."

"To, da sta le majhen delček (Bela garda v Ljubljani) naroda odločila, da moja navzočnost in delo v slovenski armadi 'pohujšuje verne slovenske ljudi,' je zame sedaj sicer velika ovira, nikakor pa ne razlog, da bi pustil duše tolikih poštenih ljudi. Takoj pa se bom umaknil, ko bo ves slovenski narod, predvsem pa moji partizani, izrekel nad menoj svojo obsodbo. ... Spoznal sem, da je to (partizansko gibanje), bila Božja volja, dobro namreč znam ločiti pravo iskrenost od narejene in te zadnje ni med partizani. Bog mi je pričal, da govorim resnico, da me od teh dobrih, poštenih in kot zlato izčiščenih partizanov more ločiti samo še smrt."

To je bil njegov odgovor. V aprilu 1944 se je vršila

pod njegovim vodstvom verska konferenca, katere se je udeležilo mnogo duhovnikov. Vaška duhovščina navadno sodeluje z Osvobodilno fronto v vaseh, ki so osvobodjene, in vršijo cerkvene obrede za partizane kljub prepovedi škofa Rožmana. Meseca oktobra smo tudi čitali v ameriških listih, da je maršal Tito zaprosil papeža za dvajset katoliških duhovnikov, januarja tega leta pa je pisal župnik Trunk v svojem Pisanem polju, da namerava tudi župnik Vital Vodušek iz San Franciska odpotovati med partizane kot vojaški kaplan.

CERKVE—TRDNJAVE

Slovenski kmet smatra svojo cerkev za najlepšo splotje na vasi in posveča ji vso pažnjo, skrb in ljubezen. Vasi se ponajša s svojimi cerkvami in se kosajo, katera bo imela lepšo.

V prvih letih partizanskega gibanja, zlasti drugo polovico 1941 in tekoma leta 1942, so belogardisti okupirali važne vasi skupaj z Italijani. Pri ofenzivah proti "komunistom" jim je Bela garda preskrbovala kažipote in oglednike. Ko so se pa partizani vojaško opomogli, so pričeli napadati italijanske in belogardistične posadke v teh vaseh. Te sovražne posadke so skoraj brez izjeme bile zabarikadirane v poslopljih z najdebelejšimi stenami. In katera poslopja so bila to? Cerkve! Zazidali so okna in pustili majhne odprtine za puške in strojnice, pred vrata pa so postavili močne betonske bunkerje; tako utrjene cerkve so postale močne trdnjave, katere so morali partizani zavzeti z naskokom. Med bitko so bile take cerkve navadno hudo poškodovane ali razdejane. Danes je videti po Sloveniji, zlasti na Dolenjskem, veliko takih razvalin—nekdanjih božjih hramov, katere so Italijani in domači izdajalci brezvestno spremenili v vojaške trdnjave. Po mnogih stenah se že danes lahko čitajo ostudni napisi v italijanščini in vidi človeška nesnaga—delo onih, ki so "ščitili cerkev in vero pred bolševiki."

LIAM O'FLAHERTY:

Vihar na morju

Dve stari ženski sta čepeli na skalah v velikem vegastem branku ob morski obali za vasko Rundangan. Pletli sta. Vseokrog njiju in zadaj sta bili njuni rdeči krili edini barvni listi med sivim pečevjem. Spredej se je razprostiralo morje, modro in mirno. Daleč zunaj, kjer je sijalo solnce, se je blesketalo. N o b o j e b i l o s i n j e i n p r a z n o. V e t r a n i b i l o č u t i n o b e n e g a. E d i n o š u m e n j e j e p r i h a j a l o z m o r j a b l i z u o b a l e, k j e r j e o s e k a r a v n o m i n e v a l a. V o d a j e b r b r a l a m e d p o v o d n i m r a s t l i n j e m p o r o b e h d a l e č z u n a j; p l u n k a l a j e v č r n e s k a l n e p a s o v e, k i j i h j e o b r a š č a l a r d e č a m o r s k a t r a v a. B i l j e p o m l a d e n v e č e r. Z r a k j e b i l t o p e l i n s v e ž, k a k o r d a b i b i l n a p r š e n s k o l i n s k o v o d o a l i s č i m t a k i m. S t a r k i s t a p l e t l i v o l n e n o g a v i c e i n s e v m e s n a t i h o m a z a p a s h o p o m e n o v a l i.

"Oh, da," je spregovorila ti, sta, ki so jo nazivali velika Brigita Conlon, ženska sedemdesetih let, visoke rasti in velike moči, močne ogleate brade, kakor moški, rdečega obraza in zamišljenih oči, ki so se vselej začle, ko da kaj žalujejo. Okoli vratu je imela zavezano majhno črno ogrinjavko, katere vogal je privaljkala, da si je z njo ocedila desno uho. "Nič ne vem," je dejala, "zakaj da me v tem ušesu boli zmeraj, kakor se nareja na slabo vreme. Spet čuti, kakor da bi mi potoček žuborel notri. Moja stara mati, Bog ji daj počivati v miru, so tudi trpeli na tem."

"Da," je povzela druga ženska ter lepo in prihlinjeno vzdihnila, "proti takimle znamenjem ne pomore nič." Drugi, Mariji Mullen, je bilo šele pet in šestdeset let in rdečkasti lasje ji še niso močno posiveli. Imela je spreminjave sive oči in bila zelo suhljate postavne. V ribiški vasi Rundangan so se je vsi bali zaradi njenega opravljenega jezika in ker je imela navado prisluškovati zvečer pri vratih sosedov in strelci na njihove pogovore. "He, he," je pristavila velika Brigita in žalobno gledala na morje, "zares živimo le po

milosti božji, prav zares, ko morje kar naprej preži, da nas pogoltne. In vendar le zaradi morja ne pomremo od lakote. Zares, da je čudno marsikaj, prav zares." Odprla je pletenki, ko da bi škrtni pošastni zobje. Oživel je in tulilo z nestetiimi glasovi, ki so poslušalce navdajali z grozo in jih namlila, da so se z morjem vred občutili blazne. Obrazi so se jim pomračili in iz oči jim je sijal daljen žar. Kadar so spregovorili, so vpili. Bili so drug zoper drugega. Togotno so preklinjali. Roke na hrbtu so se prestopali po prodju in se nezaupno ozirali po morju, ko da se bo naslednjo minuto pogotalo sem gor in jih pogoltnilo.

Zena Stefana Hallorana je počenila na prodnik kraj Marije Mullen. Ker sta bila njuna moža zunaj na ribjem lovu, so se vsi začeli zanimati zanju. Sani sebi sta se zdeli neizmerno važni, ker sta imeli moža v smrtni nevarnosti pred skupnim sovražnikom morjem. Obraz se jim je potegnil od žalosti, toda iz zvedenih oči jima je sijal divji ponos. Gledali sta na morje sovražno kakor žene zdavnih vojsčakov, ki so strazile na obzidju kamnitih utrdb, medtem ko so se njihovi možje spredej bojevali zoper sovražnika s kamnitimi sekirami. Zena Stefana Hallorana, medla in blede žena bolehnih zariplih oči brez veje, je venomer obračala glavo v to in ono stran. Gledala je izpod obrvi in majhne črne rute na glavi in iskrala s pogledom po morju proti zahodu.

"O, da," je dejala in vrtela z glavo. "Ko si je zjutraj deval v red kavlje, sem mu pravela, naj ne hodi ven, ker so danes ta dan pred dvajsetimi leti moj oče umrl za pljučnico, če se kdo spominja." "Utonili bodo, utonili!" je kričala Marija Mullen. Klečala je na prodniku, na sebi na pol volhno moško kamizolo. Bila ji je trikrat prevelika in kakor jo je imela zapeto okoli vratu, je bila v njej videti kot potapljač.

Butanje valov v čeri proti zahodni strani je glušilo veter. Veter je vršal enakomerno in slišati ga je bilo ko šumenje velikega slapa v veliki oddaljenosti. Toda hrumenje morja se je neprenehoma spreminja-

lo. Naraščalo je in ponehavalo in nedoumljivo menjavalo glasovne vrste, kakor da bi igral godbeni zbor velikanov. Pošastno različno je bilo čuti bučanje pa spet sikanje ali bobnenje. Ločeno od vsega poprejšnjega in sledečega je bilo vsaktero tako grozeče in prevladujoče kot prividi, ki se gnetejo v blaznem umu, ločeni in čudno neodvisni drug od drugega.

Potlej se je od zahodne strani sem pokazal čoln, ki so ga poganjali trije možje. V morje je molela ostra, s koncema srpasto zakrivljena čer, ob katero so se metali valovi. Odonod se je pojavil čoln, majhna črna pika na modrem in belem morju. Uzrlj so ga le za trenutek in plašno zasikali: "Tu so." Nato je čoln izgini. Ljudje so videli z obale, da se je orjaški val brezčutno spel in ga zagnil. Zdelo se jim je, da je morje čoln pogoltnilo in da je izgubljen za večno. — Ženske so kričale in kričale roke čez prsi. Nekatere so viknile: "Sveta Devica, pomagaj!" Moški pa so rekli samo: "Do je bil val s Srpa, ta jih je zajel." Vendar jim je sapa zastajala in usta so jim zevala. V kolkih so se nagibali navspred in stregli, ali se bo čoln še prikazal. Ko so ga spet zagledali, so burno zamrmrali: "Ha, Bog jih obvaruj!"

Od predorja, ki ga je čoln pravkar minil, je bilo po vodi sem dolg kos poti zavetrno. Čoln je spel bliže in ljudje so ga lahko videli ves čas, ne da bi ga kdaj izgubili izpred oči. — Lahko so razločili možje, ki so veslali. Dejali so: "Tisti na zadnjem krmu je Stefan Halloran. Napak je, da ga imajo zadržaj. Na viharu dan je prešla pri veslih." Previdno so se začeli pomikati k robu morja, kjer naj bi čoln pristal. Bližal se je trenutek, ko bo čoln treba tvegati in kreniti h kraju. Bližalo se se črne skale, ob katerih bo razdijvano morje morda raztresilo troje mož. Moški na obali so se čedalje bolj vznemirjali. Marsikaterega je spreletavala groza. Ženske so začele tarnati. Na obali je završalo hripavo in nerazločno gočanje, podobno govornici poblaznelih ljudi. Vsi so dajali nasvete, nihče pa ni ravnal, kakor mu je bilo nasvetovano.

Mesto, kjer naj bi bil čoln pristal, je bilo sredi majhnega zaliva. Med grebenastim pečevjem je bila na levi strani ravna skalovina, kjer je pred nekaj leti udarila strela in odkrnila greben skale. Sredi bibavice je morje ob mirnem vremenu dosego pečeveje, da je bilo tu lahko priti s čolnom h kraju. Toda zdaj so se preko rogov podili prevrnjenim gričem enaki valovi in se urno valili po ravni planjavi. Moški na obali so stali na meji branike in pečeveje, petdeset metrov od morja. Toda kadar je morje nabuhnilo, so jim valovi pljusknili do nog. Moški so zmajevali z glavami in se spogledovali.

Brat Petra Mullen, suh človek, s hromim nogo, je med dlanmi zaklicel možem v čolnu: "Vzdržite zunaj, kakor dolgo morete. Skozi to valovje ne prideteli!" Toda zaradi hrumenja morja in vetra ga že deset metrov proč ni bilo moči slišati. Čoln se je premikal, dokler ni bil kakšnih dve sto metrov od pristajališča. Ljudje na obali so različno videli obraze veslačev. Veslači so imeli obraze spačene in divje. Otrpli od strahu so sumkovito udarjali z vesli. Noge so togo upirali v stranice čolna in kazali zobe. Dve sto metrov proč so čoln izmenada zasukali postrani in začeli veslati od pristana. Na obali so potihnilo. Moški so razvneto

gledali za čolnom. Ženske so vstale in se oprile druge kroglice. Tako je bilo tiho pol min, medtem ko so na morju obravnali in naravnali čoln. Potlej so ljudje na obali možje v čolnu zakričali vsi hkrati. Vesla so se s počim glasom začela tretji ob uglajeni pesli oboja in čoln se je zasilal v pristanišče. Pojoči glas sel in ljuto hlipanje morja veslanjem je bilo čuti čolnarjenja morja. Tako njano se je zasilalo. Čoln se zavrtel navznoter proti skali. Le še nekaj trenutkov in vse če bo raztresilo, ali pa bodo

Ženske, ki so stale po praznikih, so od razburjenja obnorele. Niso pa se zbledeli od strahu, ko so gledale podoben, z jadrov, prevelik čoln s tremi možmi, ki je cel modro in belo vodo in vel v skale. Oči velike Brigite niso bile več žalostne. Zaredi ji kot oči moža. Razen Marije Mullen in žene Stefane Hallorane so vse ženske napevno dale v čoln, vse pa so si hkrati pulile laselin vpile od dožalovanja strahu. Marija Mullen se zgrudila z obrazom na pradu. Brado v rokah si je grizala. Zipec in sama pri sebi šepetala: "O, ljubi moj sin!" Zena Stefana Hallorana se je daleč od med dvema prodnikoma vrto v ruto in začela bolno drgati

Kričali so tudi možje v bližajočem se čolnu. Kričali so čudno veselo. Zdelo se jim je njihovo naglo zvonjenje, rjovenje morja, moč zelene in bele vode in ganjo vetra pregnalo ves strahu. V najbolj nevarnem trenutku ko je čoln na vsa jadra vrzelo, so niso več bili smrtne. Čoln, veslači, možki na obali in ženske po prodju, vsi s tem strašnim trenutku se preselili v kričanjem. Človeški trušč vetra in morja. Človeški poklical na boj neusmiljeno. Potlej pa so spet morčakali. Izenada so se glasno izgubili in nastala je tišina.

Čoln je prihajal na obalo. Lopate nazven naravnale vesel so narahlo tipale po vodi. Potlej se vesla potopila, hreščalo je, zapljuskalo in vršalo. Začulo se je prestopanje dihtenje. Na obali so imeli razburjeni glasovi. Moški na obali so čakali v dreh in se trdo držali za prsi. Najprednji so bili do rase vodji. Čoln je zdrevil med vrsti. Zagrabilo so ga. Vsi je zdrsel čez glave. Vsi možje je zakričala. Nastala je tišina.

Čoln in najprednji možje seli pod valom. Nato se je valumaknil. Čoln, veslače in možje ki so držali za čoln, je plesnigega in skale, kakor se vsi jemlje tal pes, če ga vislo seboj.

S čolnom so planili vrtni. Pristali so srečno!

Dovoljeno nam je upostevati v hodu

POTREBUJEMO
PRESS ASSEMBLER
EXTERNAL GRINDERS
ENGINE LATHES
OPERATOR LATHES
TURRET LATHES
OPERATOR PRESS
RADIAL DRILL PRESS
OPERATOR LATHES
VOZNIKA ELEKTRICNE
VOZICKA
TEZAKE

Stalna dela sedaj in po vsej visoka plača od ure in overeno

LEMPCO PRODUCTS

DUNHAM RD.

MAPLE HEIGHTS

LEPI STRIČEK

BEL-AMI

Francoski spisal — GUY DE MAUPASSANT

Prevel — OTON ŽUPANČIČ

(Nadaljevanje)

Pesnik se je nasmehnil: "Vem in ne vem. Baje živi ja... sama zase, v Montmartr... ohraju. Ampak..." ne... kaj sem čitam v "Plume"... članke, ki so presneto... Forestierjev in Du... Píše jih neki Jean... mlad človek, lep, razu... detko, iste baže možak ka... naš prijatelj Georges, in... se seznanil z njegovo biv... Iz tega sem sklepal, da... ljubi začetnike in jih bo... Vaudrec in Laroche-Ma... pečena pri nji."

Rival je menil:

"Ni napačna, ta mala Made... Kadar je brez krinke... pravi prav mična. Ampak... kako to, da se Du Roy... poroči, ko se je ven... ločil od prve žene?"

Robert de Varenne je odgo... "Cerkevno se poroči zato, ker... cerkev prvokrat ni bil ože..."

"Kako to?"

"Naš lepi striček—ali iz... ali iz varčnosti—je... Forestier, da zadošča zgl... blagoslov, in to po... našo sveto Mater Cer... binatu. In zato stopa da... mladenič pred njo, in ona... dovoli vso to slavo, ki bo... Walterja precej oskuba..."

Sam naraščajoče množice je... vedno glasnejši pod oko... kazali so si slavne... opazujejo, in pazili skrb... občinstvom na svoje... bili so vajeni, da... kazali take na vseh slo... katerim so bili, tako... vsaj njim samim zdelo... nakit.

Rival je zopet poprijel za be... "Povejte mi no, dragi moj... ki ste večkrat pri šefu, ali je... da gospa Walterjeva in Du... ni več ne govori?"

"Nikdar ne. Ona mu ni ho... dati dekleta. A on je imel... v kleščah, z mrljici, mi... pokopanimi v Maroku, in... je lepi striček vedel... pretil je starem s strašnimi... Mathieuja in se je ne... uklonil. Mati pa, tr... kakor vse ženske, se je... da ne spregovori več... svojim zetom. Strašno... ju je gledati, kadar sta... Ona je kakor kip, ale... Osvete, on pa je v silni... on, čeprav se zna dr... kajti na uzdi se pa ima... lahko mislite!"

Kolegi so prihajali in so ji... segali v roko. Slišati je bilo... političnih razgovorov... nerazločno, kakor šum dalj... na morja, je prihajalo skozi... s solncem mrmranje... izpred cerkve, ter... jalo pod obok nad tišjim... razgovorom elitnega občinstva... enega v svetlišču.

Ripoma udari švicar trikrat... svojo leseno helebardo po... Vsi navzoči so se ozrli, in... so šumela krila in ropo... In mlada nevesta, ki... peljal njen oče pod pa... pri rthodu.

Se vedno je bila kakor izrači... prelepa bela punčka z oran... cvetjem v lasih.

Trenutek, dva je postala na... pragu, ko pa je napravila svoj

prvi korak v ladjo, so mogočno zadonele orgle in oznanile s svojim krepkim kovinastim glasom, da je vstopila nevesta.

Šla je s sklonjeno glavo, a prav nič plaha, čeprav nekam razburjena, ljubka in očarljiva, prava minijaturna nevestica. Ženske so se nasmihale in šepetale, ko je šla mimo. Moški so mrmrali: "Krasna, divna!" Gospod Walter je korakal s pretirano dostojanstvenostjo, nekoliko blede, naočnike naravnost na nosu.

Za njima štiri družice, vse štiri lepe; bile so spremstvo tej biser-kraljicini. Drugovi, skrbno izbrani, enakih postav, so šli v korak, kakor da so se vežbali pri baletnem mojstru.

Za njimi je prišla gospa Walterjeva, peljal jo je oče njegega drugega zeta, marki de Latour-Yvelin, dvainsosemdesetleten mož. Ni hodila, vlekla se je, kakor da se bo pri vsakem pregibu onesvestila. Čutili je bilo, da ji noge odrekajo, da ji razbija srce v prsih kakor zverina, ki se vzpenja in bi rada ušla.

Vsušila se je bila. Beli lasje so delali njen obraz le še bledejši in upalejši.

Gledala je pred se, da ne bi nikogar videla, nemara, da bi mislila edino na to, kar jo muči.

Potem je prišel Georges Du Roy s staro, neznano damo.

Glavo je držal pokonci in niti trenil ni s srepo uprtimi, trdimi očmi pod namršenimi obrvami. Brki so mu bili videti vznemirjeni nad ustnicami. Ljudem se je zdel zelo zal fant. Nosil se je smelo, bil je vitkostas, ravnih nog. Podal se mu

Given Two Honors

Comdr. Harold E. Stassen, former Republican governor of Minnesota, who was named by President Roosevelt to the United Nations conference at San Francisco. He was recently decorated for his naval work.

je frak, na katerem se je svetil, kakor kaplja krvi, mali rdeči trak častne legije.

Nato so prišli sorodniki, Roza s senatorjem Rissolinom. Bila je že šest tednov omožena. Grof Latour-Yvelin je spremljal vikonteso Percemursko.

Naposled pisana procesija Du Royevih zancev in prijateljev, ki jih je bil uvedel v svojo novo obitelj, ljudje, znani med pariško brozgo, ki so takoj domači in, če je ravno sila, oddaljeni bratranci bogatih bahačev; propali plemiči brez vsega, z madeži na svoji preteklosti, često oženjeni, kar je še huje. To so bili gospodje Bedvigne, marki de Banjolin, grof in grofica de Ravenel, vojvoda de Ramorano, princ Kravalov, vitez Valreali, potem Walterjevi gosti, princ de Guerche, vojvoda in vojvodinja Ferracinska, lepa markiza Duneska. Nekaj sorodnikov gospe Walterjeve v tej povorki se je držalo, kakor se spodobi ljudem iz provinc.

In ves čas so pele orgle ter razlivalo po ogromni stavbi bučne in ritmične zvoke iz svojih svetlih grl, ki vpijejo v nebo človeško radost ali tugo. Zaprli so velike vratnice pri vходу in hipoma se je zmrščilo, kakor da so vrgli sonce pred vrata.

Sedaj je Georges klečal poleg svoje žene pred razsvetljenim oltarjem. Novi tangerski škof, s palico v roki, s kapo na glavi, je prišel iz žagreža, da bi ju zvezal v imenu večnega Boga.

Stavil je običajna vprašanja, menjal prstane, izrekel besede, ki vežejo kakor verige, ter govoril novima poročencema krščanski govor. Pridigal je o zvestobi, na dolgo, z visoko donečimi izrazi. Bil je rejen mož visoke rasti, eden tistih prelato s čepitljivimi trebuhu.

Nekdo je na glas zaihtel, in nekaj glas se je okrenilo. Gospa Walterjeva je plakala, obraz v dlaneh.

Ukloniti se je morala. Kaj ji je bilo storiti? Ali od tistega dne, ko je vrnivo se hčerko zapodila iz svoje sobe in je ni marala objeti, od tistega dne, ko je rekla potihoma Du Royu, ki jo je svečano pozdravil, ko je prišel zopet k nji: "Vi ste najostudnejši človek, kar jih poznam, ne ogovorite me nikoli več, zakaj jaz vam ne bom več odgovarjala!"—od takrat je trpela neznozne, nevtolažljive muke. Suzano je sovražila z ostrim sovraštvom, v katerem se je družila obupna strast s razjedajočim ljubosumnjem, č u d n i m ljubosumnjem matere in ljubice, ki si ga ni hotela priznati, a ki je bilo divje in je skeielo kakor živa ran.

In sedaj ju poroča škof, njeno hčer in njenega ljubčka, v cerkvi, pred 2,000 ljudmi in vpričuje! In ona ne more reči ničesar? Ne more tega preprečiti? Ne, saj ne sme zakričati: "Ta zveza, ki jo blagoslovljate, je

prokleta."

Več žensk je bilo ginjenih, in šepetale so:

"Kako je ubogo mater prevzelo!"

Škof je pridigal:

"Vi ste med srečniki tega sveta, med najbogatejšimi in najbolj spoštovanimi. Vi, ženin, ki vas vaš talent povzdiguje preko drugih, vi, ki pišete, poučujete, svetujete, vodite narod, vam je poverjeno lepo poslanstvo, za lep vzgled ste postavljeni..."

Du Roy ga je poslušal, ponopisa pijan. Prelat rimske cerkve mu govori tako, njemu. In za svojim hrbtom je čutil množico, odlično družbo, ki je prišla radi njega semkaj. Bilo mu je, kakor da ga žene in dviga nevidna moč. Povzpel se je med mogočnjake sveta, on, on, sin ubogih kmetov iz Canteleuja.

In hipoma ju je zagledal v njih pohlevni krčmi vrhu brega nad široko dolino rouensko, očeta in mater, kako nosita domačinom pijače. Ko je dedoval za grofom de Vaudrec, jima je bil poslal 5,000 frankov. Sedaj jima jih pošlje 50,000; in kupila si bosta majhno posestvo. In srečna in zadovoljna bosta.

Škof je bil svoj nagovor končal. Duhovnik s pozlačeno štolo je stopil pred oltar. In orgle so zapele slavo mlademu paru.

Včasih so zabučale v zateglih, mogočnih zvokih, kipečih kakor valovi, tako zvonko in krepko, kakor da hočejo dvigniti in pro-

King Attends Meet

King Ibn Saud of Saudi Arabia, is shown aboard an American warship, anchored at Great Bitter Lake, Egypt, when President Roosevelt was host to three kings during a halt there after the conference at Yalta. Emperor Selassie and King Farouk were also present.

Lend-Lease Mexican Aviators Ready for Front

Photo above shows a group of Mexican aviators, who have been trained with lend-lease funds and are getting ready to move to the front to do their part against the Axis. This will be the first aerial squadron from Mexico to enter combat as well as the first Mexican air unit to finish training in the United States under lend-lease. They are shown in the air as well as on the ground, where they studied mechanical operation.

dreti strop, da se razkrilijo pod nebo. Njih drhteči hrup je polnil vsu cerkev in je stresal telo in dušo. Potem so se naenkrat pomirile; in nežni, lahkotni toni so poletavali po zraku, in se dotikali ušes kakor lahni dihi; bile so drobne, gracijozne arije, poskočne, ki so frfotale kakor ptički; a hipoma se je ta koketna muzika zopet razpregla, da je bila skorajda strašna s svojo silo in polnoto, kakor da se je peskovo zrno preobrazilo v svet.

Potem so se razlegli človeški glasovi ter so zaplavali preko sklonjenih glav. Vauri in Landeck od opere sta pela. Dim kadija je raznašal žlahten vonj in pred oltarjem se je vršilo sveto opravilo; Bog-človek, ki ga je pozval njegov svečenik, se je spustil na zemljo, da blagoslovi baronu Georgesu Du Royu zmagaoslavje.

Lepi striček, klečec poleg Suzane, je bil povesil glavo. V tem trenutku se je čutil skoraj vernega in pobožnega, ves hvaležen božanstvu, ki ga je tako podpiralo in obsipalo s svojo milostjo. In ne da bi sam prav vedel, na koga se obrača, ga je hvalil za svoj uspeh.

Ko je služba božja minila, se je vzravnil, dal svoji ženi roko, ter odšel v žagrež. Tedaj se je začel brezkončni obhod povablencev. Georges, prevzet vese-

lja, se je zdel samemu sebi kralj, ki se mu prihaja narod klanjat. Stiskal je roke, ječjal besede, ki niso ničesar pomenile, pozdravljaj in odgovarjal na poklone: "Zelo ste ljubezni."

Kar zapazi gospo de Marelle; in spomnil se je vseh poljubov, ki ji jih je bil dal, in ki mu jih je ona vrnila, spomnil vseh njenih objemov in prelesti, njenega glasu in slasti njenih ustnic—in ta spomin mu je pognal v kri burno poželjenje po nji. Bila je lepa, elegantna, s svojim pobalinskim obrazom in živahnimi očmi. Georges je pomislil:

"Kljub vsemu, kako čedna ljubica!"

Bližala se mu je malo v zadregi, malo vznemirjena, ter mu je segla v roko. Prijel jo je in jo je pridržal v svoji. In tedaj je začutil tajni poziv teh ženskih prstov, lahni stisk, ki odpušča in sprejema. In on sam jo je stiskal, to drobno roko, češ: "Še vedno te ljubim, še vedno sem tvoji!"

Oči so se jima srečale, smeljaajoče, bleščeče, polne ljubezni. Zajeptala je s svojim dražestnim glasom:

"Na svidenje kmalu, gospod!"

Veselo je odgovoril:

"Kmalu na svidenje, gospa."

In odšla je.

Druge osebe so se rinile proti njemu; gnječa se je valila kakor

reka pred njim. Naposled se je tok zredil, zadnji udeleženci so se porazšli. Georges je prijel Suzano pod pazduho, da bi šel skozi cerkev nazaj.

Bila je polna ljudi, zakaj vsak se je bil vrnil na svoj prostor, da bi ju videl, kako pojmeta skupaj iz cerkve. On je hodil počasi, z mirnim korakom, glavo pokonci, oči uprte v odprtino velikih vrat, ki je bila vsa v soncu. Po vsem životu ga je zgrinjala tista mrzla zona, ki nas stresa, kadar se čutimo neskončno srečne. Nikogar ni videl. Misli je samo nase.

Ko je dospel do praga, je zagledal zbrano množico, temo ljudi, hrumečih ljudi, ki so prišli semkaj radi njega, Georgesa Du Roya. Pariško ljudstvo ga je gledalo in mu zavidalo.

Ko pa je dvignil oči, je uzrl tam zdolaj za Concordskim trgovim državno zbornico. In bilo mu je, kakor da mu je skočiti od Madelenskega portala do portala burbonske palače.

Polagoma je stopal po stopnišču med dvema vrstama gledalcev. A on jih ni nič videl; misel mu je šla nazaj in pred razvnetimi očmi mu je plavala v jarkem soncu podoba gospe de Marelle, ki si ravna pred zrcalom kratke kodre na sencih, ki so ji bili vselej zmršeni, kadar je vstala iz postelje.

KONEC

NAZNANILO IN ZAHVALA

1909

1945

Z globoko potrjim in žalostnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalosino veš, da je nemila usoda tako nepričakovano zahtevala življenje preljubljenega so-proga in brata

Anton Spehek

Blagopokojnik je preminil dne 3. februarja. Pogreb se je vršil dne 8. feb. iz Zakrajškovega pogrebne zavoda ter po opravljenih cerkvenih obredih v cerkvi sv. Vida smo ga položili k večnemu počitku na Calvary pokopališče. Umrl je v najlepši dobi svojega življenja, star 35 let. Rojen je bil v Clevelandu.

V dolžnost si štejemo, da se tem potom iskreno zahvalimo vsem onim, ki so nam stali na strani in bili v pomoč in tolažbo v težkih urah.

Najlepša hvala vsem, ki so darovali krasne vence in cvetlice v zadnji spomin pokojniku, kar je nam bilo v veliko tolažbo in uteho. Našo zahvalo tudi izrekamo vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za pokoj duše pokojnika, kot tudi vsem, ki so prišli pokojnika pokropiti in se udeležili zadnjega spreveda na pokopališče.

Hvala lepa nosilcem krste ter Frank Zakrajšek pogrebemu zavodu za vzorno urejen pogreb in vsestransko najboljšo postrežbo. Najlepša hvala tudi Rev. Andrew Andrey za opravljene cerkvene pogrebne obrede.

Še enkrat najlepša hvala vsem, ki ste nam na en ali drugi način pomagali!

Ti, preljubljeni soprog in dragi brat, ki Ti ni bilo usojeno, da bi ostal med nami, bodi Ti lahka domača gruda in počivaj v miru. Prerano smo Te morali položiti v zgodnji grob, a ljubezen v naših srcih Ti ohranimo dokler se ne snidemo na kraju večnega miru in blaženstva!

Zalujoči ostali:

ANGELA, roj. Mostar, soproga

CHARLES, brat

MARY in ROSE STRUMBEL, sestri

Cleveland, Ohio, dne 5. marca 1945.

V METEŽU

MARIJA KMETOVA

Roman

(Nadaljevanje)

"... in sem priša po opravkih."

"Prosim." Pirc se je nalahno priklonil. "Vaš sluga." Tino je že grabila jeza in rdečica je zaplala na licih; komaj se je premagovala, da ni vstala in šla in po tihem si je mislila: "Nesramen človek—in tega mi je nasvetoval Andrej?" A glasno je dejala:

"V sitnem položaju sem."
"Vem; ločitev zakona."
"Veste? Kako?"

"I kar tako. Pa ne dajte se motiti in povejte, kako in kaj—že poslušam, Prosim!"

Tini je nekako pošla sapa in ko je govorila o vsem, so se ji zdaj pa zdaj zatikale besede, a k sreči je zrl Pirc ves čas v mizo in se ni niti zgenil. Le ustnice so se krivile in Tini se je zdelo, da bo zdaj pa zdaj planil v grohot.

Pirc ni utegnil odgovoriti ob koncu Tininega pripovedovanja, zakaj naglo je potrkalo in, preden se je Pirc odzval, je hitro vstopil Tone. Tina je poskočila, a Pirc je priklonil in povabil Toneta, naj sede in dejal:

"Prav, da ste prišli, gospod Mlakar. Tako bo šlo vse hitreje. Gospa, izvolite sedeti, prosim."
"Torej sem prav prišel, gospod doktor?" je povzel Tone, ki je brž sedel in se nasmehnil. "Nisem vedel, da je..."

"Vaša žena že tukaj," ga je prekinil Pirc. "A ker mi je pravkar povedala že vso to zadevo, je dobro, da ste tudi vi prišli."

"No, kaj torej?" je vprašal Tone. "Že vse veste? Potem je prav—in jaz vam kar koj povem, da ne bom sitnaril."

"Saj bi tudi ne kazalo," je dejala malomarno Tina, ki je bila vsa bleda in ni Toneta niti pogledala v obraz.

"To, seveda, je drugo vprašanje, če bi kazalo ali ne," je dejal Tone. "Če bi hotel, pa bi padlo vse v vodo."

"Prosim, prosim, gospoda," je prekinil nesoglasje Pirc in nadaljeval:

"Torej ste vi, gospa, za ločitev zakona?"

"Na vsak način."

"In vi gospod?"

"To se razume."

"Vzrok, ker ne moreta in ne marata nič več živeti skupaj. Je prav?"

Tina in Tone sta molče priklonila.

"In nikaka poravnava ni mogoča med vama?" je presekala Pirc, ne da bi hotel slišati odgovor Toneta, ki je bil na Tinine besede že hotel poskočiti in jo zavrniti z vso ostrižjo.

"Kar se tiče mene," je dejala Tina, "nisem za poravnavo. Na noben način."

"Jaz," je dejal Tone, "sem vesel, da bom spet prost in bom živ brez skrbi."

"Iminentno," je povzel Pirc, "po vsem tem bo stvar kmalu rešena." Ironično se je nasmehnil in dejal spet: "Vendar vaju moram še siliti k poravnavi. Saj bi bilo to čisto naravno, da bi se pobotala. Vsa zadeva ni tako zelo resna in..."

"Gospod doktor, prosim, po vsem, kar sem vam povedala—in sploh—jaz nočem in ne in ne!" je skoraj zavpila Tina.

"Ali ni imenitna ta moja žena, kaj?" je dejal Tone in se zasmehal na ves glas. "Pa le poslušajte jo, tudi jaz nisem za nikake poravnave več."

"Ah!" je nejevoljno vzkliknila Tina in vstala, rekoč:

"Gospod doktor, hočete še kakega pojasnila?"

"Zdaj nič več, gospa. Vse spravim na zapisnik."

"Dobro," je povzel Tone. "In kdaj bo to?"

"Kdaj?" je vprašala tudi Tina.

"Nekoliko časa bo že trajalo; a bodita brez skrbi, vse bo šlo gladko. Res, tako lahkega slučaja ločitve zakona še nisem imel izlepa. To me veseli, kar tako—prav. Še nekaj. Hčer imata, Vanda, če se ne motim, kdo bo skrbel zanjo?"

"Jaz," je dejala Tina.

"Hči spada k materi—tudi meni je tako všeč."

"Že dobro," je odgovoril Pirc, "tudi to bomo zapisali. Listine bodo še potrebne od vseh treh, podpisati, pečati, koleki—in konac."

Tina in Tone sta se pripravila, da gresta, a Tina je brž odhitela k vratom, da bi ne šla skupaj s Tonetom, nakar je ta dejal:

"Kako se me boji, hé, hé. Ali nisem imeniten človek, gospod doktor?"

"Res, preimenitni ste, gospod Mlakar," je dejal Pirc in toliko, da se ni zasmehal na ves glas. Tina je brž pokimala Pircu in odšla in Tone je počasi odšel za njo.

Ko je bil Pirc sam, se je smejal in pomislil: "Te uboge živalce, kako kobacajo po vseh štirih. A ona—o, imenitna ženska, to si velja zapomniti. On pa, vraša, ne bi hotel živeti z njim niti deset dni, nikar deset let!"

V noči se je bila odpeljala Tina, ker že ni mogla pričakati trenutka, ko bo prosta Toneta tudi po zunanje. Medlele so zaspale luči pred kolodvorom, vse mesto je dremaje sililo v zaspanec. Od morja sem so se zdaj pa zdaj zasvetile lučke in spet utonile v noči. Kakor v zehanju je zažvižgala sirena in ni našla odmeva življenja. Za kolodvorom so se v težkem sopihanju in pririvanju motovillili vagoni in lokomotive so strmele z žarečimi, prežečimi in zlohotečimi očmi. Tu pa tam je veselo pomežiknil odsev luči na tračnicah in ljudje so postajali in so bili čudno blede in medli kakor mrtveci, ki bi vstajali iz groba.

Vanda se je stiskala k Tini, mrazilo jo je in kakor v domotožju so ji prihajale misli na gorko posteljo. Trepetaje je čakala, da se odpelje. V hrepenenju po vožnji in obenem v želji po postelji in zunanjem neprijetnem občutku zaspanca, je zdaj pa zdaj pogledala mater in Gornika in se ji je čudno zdelo, da je Gornik ves tako blede in prepaden. Čutila je, da imata z materjo nekaj posebnega v besedah in da mati ne čuti, kako jo stiska za roko in jo vleče proti vagonu.

"Da bi srečno prispela, Tina, da se boš pazila," je šepetal Gornik in neskončna bol ločitve mu je stiskala srce in davila glas v grlo.

"Ne boj se, Andrej, saj se ne peljem v Ameriko! Kaj je Maribor, saj to je kar tu—doma," ga je tolažila Tina, čeprav tudi njej ni bilo veselo v duši. "Vendar se bojim," je odvrnil Andrej, "pomni, da si mi ti vse in če izgubim tebe, izgubim sebe. Misli name, varuj se—ah—toliko bi ti še povedal, a glej, zdaj, ko bi moral govoriti, mi ne gre beseda in tako hudo mi je. Bojim se, kaj bo jutri in potem, ko te ne bo, ko te ne bom videl, kakor sem bil vajen, in kakor mi je zdaj že prešlo v vse moje bitje. O, Tina, misli, misli name."

"Andrej, ne bodi žalosten. Saj se vrnem in potem bo sreče na dolgo in široko."

"Potem, da, potem! Saj res, kaj bi se cemeril in še tebi delal težke ure. A ne morem; saj mi je, kakor bi si izrezal kos srca in ga vrgel na cesto."

Že so se gnetli ljudje krog vlaka, brneli so glasovi, zdaj in zdaj se je ostro zapičil žvižg v temo, rdeče luči so skakale in v lokomotivi je svrščalo in šumelo.

"Mama, zamudili bova!" je v strahu vzkliknila Vanda in Tina je dejala:

"Res je čas, Andrej; pozdravljen in piši!"

Gorniku je bilo, kakor bi mu srce poskočilo v grlo in krčevito je je oprjel Tininih rok.

"Misli name, Tina; življenje si moje in vrni se, skoraj se vrni..." Beseda se mu je pretrgala, objel je Tino in jo poljubil in zdelo se mu je, da je ne bo videl nikdar več. Še se je poslovil od Vande in ko sta bili že obe v vagonu in se je vlak že pomikal, je stal še vedno na peronu in bilo mu je, kakor da je sam

na vsem božjem svetu. In ko je bil vlak že daleč zunaj, se je sunkoma okrenil in šel kakor v sanjah proti domu.

Tina pa, kakor bi ji odleglo, ko je sedela v vagonu; globoko je zavzdihnila, nehote pretegnila ude in zdelo se ji je, da gre nekam v prostost in je prišla mladost še enkrat ponjo.

Vanda je strmela predse in rada bi bila izprašala mater o Gorniku. Vendar je čutila, da ne sme s takimi besedami na dan, pa se je zleknila na sedežu in že je zaspala čez nekaj trenutkov.

"Za božjo voljo, Tina, Vanda—vedve—zdaj in kako?" je kakor brez uma vzkliknila Tinina mati, ko sta zjutraj prišli z Vando v njeno stanovanje zunaj Maribora.

"Sva pač prišli," je odvrnila nekoliko v zadregi Tina in pristavila: "Saj ne ostaneva dolgo, a zdajle sva trudni in počitka potrebni. Posebno Vanda si želi postelje." In namignila je materi, naj ne izprašuje dalje, dokler je Vanda poleg. Ko je bila Vanda že v drugi sobi, je mati brž vprašala Tino in ji nاپeto zrla v obraz:

"Tak zakaž—čemu si tukaj?"

"Bi vam povedala kar koj in naravnost?"

"Je že spet kaj posebnega! Ah, Tina, moj Bog—se že kar bojim—pa povej, povej!"

"Nu—ničesar tako nenavadnega in posebnega ni; a to mi povejte: če se dva ne razumeta in ne moreta razumeti, kaj je najbolje?"

"Potrpeljenje, Tina; vedno in povsod."

"Ne. — Ločitev. Tako, zdaj veste."

"Ločitev? Torej ločila si se? Od moža ločila? O, Tina, Tina, v grob me spraviš! Pa saj sem slutila, saj sem že zdavnaj slutila—in vendar, da bo res, da je že zdaj res—tega nisem vedela.

War Vets Provided Variety of Recreation Centers

Shown above, the dining room of the Paris Grand Hotel, which has been turned over to the furloughed fighting men enjoying time out in Paris. Many convalescent sailors are being sent to Yosemite National park, California. The Ahwahnee Hotel, a tourist resort operated by the interior department, has been taken over by the navy and used as a convalescent hospital.

Ti moj Bog—in to mi kar tako—le poveš, kar zdajle na vse zgođaj in kar prideš—in—kar... Nič; nazaj moraš!" je sklenila mati odločno in temna rdečica ji je zaplala na obrazu.

"Ne bojte se, mama; saj vam ne bom v nadlego, niti jaz niti Vanda."

"Kaj bi o tem! A moja dolžnost je, da te spravim nazaj k Tonetu. In to kar koj s prvim vlakom in..."

"In ne—ne pojdem; nikdar več in pod nobenim pogojem. Saj me je prodal za stotisoč kron."

"Prodal? Tone? Povej!"

Tina ji je povedala, kolikor je imela zbranih misli, a od vožnje in vseh zadnjih dogodkov je vse drhtelo v njej.

(Dalje prihodnjic)

Dorothy's Gift Shop
16378 Euclid Ave.
VOŠČINE KARTE — KNJIGE
COSTUME ZLATINA IN DARILA
POPRAVLJAMO URE VSEH IZDELKOV
GLenville 4308

TOPLOTA UBLAŽI BOLEČINE HRBTOBOLA!

Toplota olajša bolečine v mišicah—hitro, učinkovito. Da imate dobrodošlo, stalno olajšavo toplote za več dni, baš na bolečem mestu, denite velik Johnson's RED CROSS PLASTER—ali pa težje, toplesega Johnson's Back Plaster. Lahka, aktivna medicinska prijetno segreje hrbet, oživi krvno cirkulacijo, odvrne podplutje, olajša bolečine... Gorko pokrivalo z blaga obdrži toploto života, protežira proti preplihu, nudi stalno podporo... Poskusite ta čist, lahak, zanesljiv način z "toploto zdravila" naveden hrbtobol in druge bolečine v mišicah—DANES. (V slučaju kroničnega hrbtobola, obiščite vašega zdravnika)... Vedno zahtevajte PRISTNEGA, izdelanega po Johnson & Johnson.

Johnson's RED CROSS PLASTER
and
Johnson's BACK PLASTER

Lepa darila za vaše drage za velikonoč dobite pri

David's
Prstani z velikimi diamanti od 29.75
in vsakovrstna zlatina za vsako priliko
Moške vse-volnene obleke vrhne suknje in fini čevlji
DAVID'S
932-934 E. 152nd St.
(5 Points)
Poslužite se vašega kredita
\$1.25 tedensko odplačevanje

INCOME TAX

Kot prejšnja leta, tako smo tudi letos pripravili vam pomagati izpolniti vaše pole za dohodninski davek (Income Tax).

Posebno bo v korist hišnim posestnikom in trgovcem, da se obrnejo do nas za posluho v zadevi "Income Tax" pol. čas, ki ga boste zamudili v našem uradu, se vam bo izplačal. Zatorej, odločite se, da se pri nas zglasite čim preje. Zelo nam bo pomagano, če se že takoj zglasite, predno pride naval. Zapomnite si, da je naša posluga popolna. Vam smo vedno na uslugo v našo večletno izkušnjo v tem oziru.

Naša cena za to delo je letos od \$2.00 naprej.

Za popolno in zaupno posluho, se vam osebno priporoča

Mr. Marian Mihaljevich
Urad je odprt od 9. zjutraj do 7. zvečer

MIHALJEVICH BROS CO.
6424 ST. CLAIR AVE.

Za delavce Za delavce
THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKESKE ZA OSKRBNICE
za poslopja v downtownu
Polni čas šest večerov v tednu od 5.10 pop. do 1.40 zj.
Najboljša plača od ure v mestu — Stalno delo
Zahteva se izkaz državljanstva — Zglasite se
Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901
od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah
The Ohio Bell Telephone Co.

IŠČE SE!
HORIZONTAL & VERTICAL BORING MILLS OPERATORJE
ENGINE LATHES
MOŠKE IN ŽENSKESKE ZA SPLOŠNO TOVARNIŠKO DELO
Dobra plača od ure poleg overtime
Zglasite se pri
The Osborn Mfg. Co.
5401 HAMILTON AVE.

TOOL & DIE MAKERS
Delo na benču na cavity in Impression Dies
TOOL GRINDERS
Plača od ure in overtime
TURRET LATHE OPERATORJI
na No. 4
Warner & Swasey Machine
Delo od kosa
Zglasite se pri
Steel Improvement & Forge Co.
970 E. 64 St.

Mali oglasi
ASTHMA
PISITE ZA brezplačno poizkušnjo
ČE TRPITE NA ASTHMI V SAPNIKU, vsled kašlja in težkega dihanja—pišite za hitro, učinkovito poskusno ponudbo brezplačno in brez rizika. Popravljanja od strani takozvanih "brezupnih" slučajev posebno vabimo.
NACOR, 832-X State Life Bldg., Indianapolis 4, Ind.

NOVA IZDAJA Angleško-slovenski besednjak
(English-Slovene Dictionary)
Sestavil Dr. F. J. Kern
Cena \$5.00
Dobi se v uradu ENAKOPRAVNOSTI
6231 St. Clair Avenue
Cleveland 3, Ohio

B. J. RADIO SERVICE
1363 E. 45 St. HE. 3028
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Kupujte vojne bonde in vojno-varčevalne znamke, da do čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

WAR BONDS in Action

JOHN ARSENA
LATHING AND PLASTERING
STUCCO AND ORNAMENTAL
Izvršujemo vsakovrstna pladenja majhna in velika. Cene zmerne.
3577 E. 149 St. 3511 E. LO. 3764
Uradnice podr. S. Ž. Z.
Presednica, Frances Shawnee
19301 Shawnee Ave.,
sednica, Antonija Svedin
nica, Frances Klein,
koka Ave., IV. 4890,
čarka, Pauline Sajpov,
nikarica, Mary Yapel,
nice: Frances Globokar,
ces Grčman in Frances
Seje se vsrjšijo vsak mesec.
Kupujte vojne bonde